

1540 }
ČUBRANIĆ — NEIDHARDT — JANKOVIĆ — MACAROL

GEODETSKI PRIRUČNIK

I.

TERENSKI INSTRUMENTI

Z A G R E B

1948

Str. 1876

GEODETSKI PRIRUČNIK

I. KNJIGA

INSTRUMENTI, NJIHOVA UPOTREBA I REKTIFIKACIJA

SASTAVILI:

Dr. Ing. NIKOLA ČUBRANIĆ, Dr. Ing. NIKOLA NEIDHARDT,
Ing. MATO JANKOVIĆ, Ing. SLAVKO MACAROL

282 SLIKE U TEKSTU

NAKLADNI ZAVOD HRVATSKE
ZAGREB 1948

PREDGOVOR

Osjećajući potrebu za priručnom stručnom literaturom Geodetska sekcija DIT-a Hrvatske dala je inicijativu za izdavanje »Geodetskog priručnika«, koji bi u nekoliko knjiga obuhvatio sve geodetske radove.

Primivši na sebe zadatak da sastavimo I. knjigu ovog Priručnika, koja obrađuje geodetske instrumente, želimo našim stručnjacima na terenu pomoći u njihovom stručnom izdizanju, u pravilnom rukovanju geodetskim instrumentima, i time izvršenju njihovih zadataka u prvom Petogodišnjem Planu.

U knjizi su obrađeni instrumenti, koji se nalaze kod nas u upotrebi ili njima slični, u sasvim sažetoj formi i bez većih matematskih izvoda, što bi inače kod obrade ovakove materije bilo potrebno.

Bit ćemo zahvalni za svaku dobronamjernu kritiku, savjet i upozorenje na propuste, nejasnoće u tekstu i pogreške, kako bi »Geodetski priručnik« mogao bolje odgovoriti svojoj namjeni.

U Zagrebu, rujna 1948.

Pisci

SADRŽAJ

	Strana
Predgovor	3
Uvod	5
Sprave	
Visak	7
Libele	9
Trasirke	13
Letve za mjerenje dužina	14
Vrpca	16
Komparacija sprava za mjerenje dužina	20
Dozvoljeno odstupanje za direktno mjerenje dužina	22
Okomice	23
Mjerila i noniusi	30
Padomjeri	36
Optika	
Općenito	41
Durbin	43
Mikroskop	48
Optički mikrometar	58
Stakleni klinovi	59
Sprave za svjetlosnu signalizaciju	59
Triangulacioni reflektor Zeiss Tg. S III.	62
Teodoliti	
Općenito	64
Detaljni prikaz teodolita	73
Prikaz pojedinih vrsta teodolita	81
Ispitivanje i rektifikacija teodolita	89
Posebne primjedbe za upoznavanje teodolita	96
Mjerenje horizontalnih kutova	101
Mjerenje vertikalnih kutova	106
Teodoliti sa staklenim limbusima	114
Zeissov teodolit Th II.	116
Zeiss teodolit »C«	131
Zeiss teodolit »D«	134
Teodolit Zeiss III.	137
Teodolit Th IV.	140
Teodolit »F«	143
Repeticioni teodolit Wild T. 1	146
Teodolit Wild T 2	151
Precizni Wild-ov teodolit T 3	156

	Strana
Instrumenti Kern	159
Ostali teodoliti	168
Daljinomjeri (Tahimetri)	
Reichenbachov daljinomjer	171
Hammer-Fennelov daljinomjer (starija konstrukcija)	177
Hammer-Fennelov autoredukциони daljinomjer (novija konstrukcija)	188
Breithauptov autoredukциони daljinomjer	189
Autoredukциони tahimetar »Dahlta«	193
Autoredukциони tahimetar Kern DKR	197
Precizni daljinomjeri	201
Daljinomjeri uz Zeissove instrumente	202
Daljinomjeri Wild	206
Bosshardt-Zeiss redukcioni tahimetar (»Redta«)	215
Lodis pribor	239
Nivelmanski instrumenti	
Općenito	242
Starije konstrukcije	243
Novije konstrukcije	250
Specijalni niveliri	254
Biaksialni durbin	258
Libela	259
Pribor uz nivelmanske instrumente	260
Rektifikacija nivelmanskih instrumenata	264
Rektifikacija specijalnih nivelira	270
Rektifikacija nivelmanskog pribora	273
Busole	276
Geodetski stol	284
Savjeti kako treba postupati s instrumentima	291
Dodatak	
Tablica za pretvaranje seksagezimalne kutne mjere u centezimalnu	293
Tablica za pretvaranje centezimalne kutne mjere u seksagezimalnu	294
Tablica popravaka temperature za Zeiss-bazis letvu od 2 m	295
Koeficijenti rastezanja nekih metala i drva	295
Literatura	296
Kazalo	297